

В. К. Чумаченко

Ерастов Степан Іванович

ЕРАСТОВ Степан Іванович (псевд. і крипт.: С. П-ко, Ст. Ер., Ст. Закубанський, С. Попенко, Стіверський; 19. 12. 1856, м. Катеринодар, нині Краснодар, РФ - 13. 04. 1933, м. Сухумі, Грузія) - діяч українського національно-визвольного руху, журналіст, видавець. Після закінчення Кубан. військ. гімназії вступив до Університету св. Володимира у Києві (1879), став чл. укр. молодіж. організації «Кіш». На формування поглядів Е. значно вплинуло спілкування із М. Лисенком, В. Антоновичем, М. Драгомановим (для знайомства з останнім 1880 виїздив до Женеви). З політ. мотивів виключений із Університету св. Володимира (зокрема за перебування понад термін за кордоном), 1881 продовжив освіту в С.-Петербур. університеті (організатор укр. студент. громади, чл. підпіл. народниц. гуртка). У жовтні 1882 заарешт. за розповсюдження нелегал. літ-ри. Після 10-ти місяців одиноч. ув'язнення засудж. до 3-х р. заслання в Сибір. 1886 повернувся в Катеринодар. Пропагував укр. книгу, організував гастролі укр. театр. труп, щорічні святкування роковин Т. Шевченка. За його сприяння знайшли роботу на Кубані С. Петлюра, П. Понятенко, М. Вороний, В. Самійленко, П. Капельгородський. 1902 створив катеринодар. відділ. РУПу - «Чорномор. громаду», 1906 - Кубан. просвітне товариство з філіями у станицях (за що знову був заарешт. і півроку утримувався в ув'язненні). 1908 переїхав до м. Новоросійськ (Росія), де організував Укр. с.-г. товариство, муз.-драм. гурток, Укр. громаду, філію товариства «Просвіта», «Укр. кооператив», кооп. товариство «Запомога». Працював дир. кооп. банку, матеріально підтримував укр. нац. рух, видав твори Т. Шевченка, М. Комарова, А. Кониського, А. Кримського, Б. Грінченка, В. Стефаніка та ін. Голова 1-го Всеукр. нац. конгресу в Києві (1917). Обраний чл. УЦР від Кубані (за територ. представництвом). У 1920-х - на поч. 1930-х рр. брав участь у проведенні політики українізації на Кубані. Від 1927 - персонал. пенсіонер, чл. Пн.-Кавказ. відділ. Всесоюз. товариства політкаторжан. Автор низки статей та оповідань, серед яких - «В заслання» // «ЛНВ», 1911,

т. 53, № 2, «Вільне слово» та «Пан»» // «Ювілей. зб. на пошану академік М. Грушевського», т. 2, К., 1928, «Воспоминания старого екатеринодарца» // «Родная Кубань», 1998, № 2. Залишив спогади про М. Лисенка, М. Драгоманова, М. Міхновського. Рятуючись від переслідувань укр. інтелігенції на Кубані, виїхав до Сухумі, де помер від тифу.

Рекомендована література

- 1. Городецкий Б. М. Эрастов Степан Иванович // Лит. и обществен. деятели Северного Кавказа. Екатеринодар, 1908;**
- 2. Чумаченко В. К. Без грима и умолчаний // Родная Кубань. 1998. № 2;**
- 3. Сидоренко Н. Эрастов Степан Иванович // Укр. журналістика в іменах. Л., 2002. Вип. 9;**
- 4. Старовойтенко І. Гідне ім'я, що повертається з непам'яті: До видруку спогадів Степана Ерастова // ПУ. 2005. № 3-4.**

Бібліографічний опис:

Ерастов Степан Іванович / В. К. Чумаченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. - Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-17967>. - Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).